



## Forskrift om taksering av formues-, inntekts- og fradragsposter til bruk ved likningen for inntektsåret 2013

Fastsatt av Skattedirektoratet 14.11. 2013 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 7-1 og Finansdepartementets delegeringsvedtak av 22. januar 1982.

### Kapittel 1. Generell del (fast eiendom, lønnstakere, private forhold, mv.)

#### § 1-1 Formuessatser

- § 1-1-1 Bolig- og fritidseiendommer
- § 1-1-2 Annen fast eiendom, herunder ubebygde tomter, utenfor virksomhet
- § 1-1-3 Private biler/motorsykler/snøscootere
- § 1-1-4 Campingvogner
- § 1-1-5 Lystfartøy
- § 1-1-6 Innbo og annet løsøre som ikke gir inntekt
- § 1-1-7 Festeavgift til bolig- og fritidsformål

#### § 1-2 Inntektssatser

##### Skattepliktig overskudd på utgiftsgodtgjørelser til lønnstakere

- § 1-2-1 Kostbesparelse
- § 1-2-2 Godtgjørelse til kost og losji ved tjenestereiser/opphold med overnatting – innenlands
- § 1-2-3 Godtgjørelse til kost og losji ved tjenestereiser/opphold utenfor hjemmet med overnatting - utenlands
- § 1-2-4 Kost på tjenestereiser uten overnatting
- § 1-2-5 Langtransportsjåfører - kost ved kjøring i utlandet
- § 1-2-6 Beskatning av overskudd på kilometergodtgjørelse utbetalt etter kilometersatser for bruk av privat bil mv.
- § 1-2-7 Godtgjørelse ved bruk av egen sykkel i yrket
- § 1-2-8 Smusstillegg – skattefri del
- § 1-2-9 Utstyrgodtgjørelse til idrettsdommere
- § 1-2-10 Redskaps- og verktøyhold mv.

##### Verdsettelse av naturalytelser

- § 1-2-15 Særregler ved fastsettelse av fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil
- § 1-2-16 Fordel ved erverv av datautstyr og mobiltelefon brukt i arbeidsforhold
- § 1-2-17 Fordel ved kost og losji når fordelen ikke er fastsatt etter tariff
- § 1-2-18 Leieverdi av kårbolig/-leilighet utenfor jord-og skogbruk.

##### Verdsettelse av særskilte ytelser

- § 1-2-20 Tariffestet brenselstilskudd til prester
- § 1-2-21 Drikkepenge/Tips

##### Avkastning av kapital

- § 1-2-30 Fordringer

#### § 1-3 Fradragssatser

##### Frdrag for merkostnader ved fravær fra hjemmet

- § 1-3-1 Fradrag for losji ved opphold i brakke/campingvogn
- § 1-3-2 Fradrag for kost ved opphold på hybel/brakke og privat overnatting
- § 1-3-3 Merkostnader til kost ved pensjonatopphold o.l.
- § 1-3-4 Merkostnader til kost på tjenestereiser/opphold utenfor hjemmet som varer ett døgn eller mer - hotellopphold
- § 1-3-5 Fradrag for kost på besøksreiser for skattyter som har fri kost på arbeidsstedet

- § 1-3-6 Merkostnader til ett måltid for skattytere som daglig reiser mellom hjem og arbeidssted
- § 1-3-7 Fradrag for småutgifter
- § 1-3-8 Langtransportsjåfører - fradrag for merkostnader til kost i utlandet
- § 1-3-9 Beregning av antall fraværsdøgn
- Reiser mellom hjem og fast arbeidssted**
- § 1-3-10 Fradrag for daglig reise mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) og pendleres besøksreiser til hjemmet
- Forskjellige arbeidskostnader mv.**
- § 1-3-20 Fradragssatser for privatbil og andre framkomstmidler som brukes noe i virksomhet/yrke
- § 1-3-21 Fradragssats for redskaps- og verktøyhold for bygningsarbeidere
- § 1-3-22 Fradrag for uniformskostnader for drosjesjåfører
- § 1-3-23 Fradrag for faglitteratur
- § 1-3-24 Spesielle fradragssatser for journalister mv.
- § 1-3-25 Fradragssats ved bruk av eget hjem til møte-/kursvirksomhet
- § 1-3-26 Standardfradrag for bruk av bolig i ervervsvirksomhet (hjemmekontor mv.)
- Andre kostnader**
- § 1-3-30 Fradrag for kostnader til doktormiddag
- § 1-3-40 Fradragssats for barnepassere

## Kapittel 2. Innenfor virksomhet

### § 2-1 Formuessatser

- § 2-1-1 Næringseiendom
- § 2-1-2 Driftsløsøre
- § 2-1-3 Innkjøpt varelager
- § 2-1-4 Tidsbegrensede rettigheter
- § 2-1-5 Verdsetting av skip, fiskefartøyer, borefartøyer mv.
- § 2-1-6 Kapitaliseringsfaktor

### § 2-2 Inntektssatser

- § 2-2-1 Uttak

### § 2-3 Fradragssatser

- § 2-3-1 Fradrag for småutgifter ved yrkesopphold utenfor hjemmet
- § 2-3-2 Kostnader til kost og losji til ansatte (når disse ikke er fastsatt etter tariff)
- § 2-3-3 Lønn til hjemmeværende barn som samtidig går på skole
- § 2-3-4 Eierens private campingvogn brukt av ansatte i virksomheten
- § 2-3-5 Diverse satser vedrørende bruk av private formuesobjekter i virksomhet
- § 2-3-6 Avgrensning av representasjonskostnader
- § 2-3-7 Kostnader til sjøhyre mv. for ikke bokføringspliktige fiskere

## Kapittel 3. Spesielle verdsettingsregler og satser for primærnæringene

### § 3-1 Formuessatser

- § 3-1-1 Skogbrukseiendommer
- § 3-1-2 Jordbrukseiendommer
- § 3-1-3 Bortfestede tomter til bolig- og fritidsformål
- § 3-1-4 Varelager, buskap og oppdrettsfisk

### § 3-2 Inntektssatser

- § 3-2-1 Veiledende produksjonsmengder når pålitelige oppgaver ikke foreligger, jf. ligningsloven § 8-1.
- § 3-2-2 Priser per kilo/liter på produkter uttatt til husholdning og føderåd
- § 3-2-3 Normer for verdsetting av uttatte naturalier til eget bruk
- § 3-2-4 Brutto leieverdi av kårbolig på gårdsbruk
- § 3-2-5 Fordel ved nettolikning av egen utnyttet jaktrett
- § 3-2-6 Verdi av uttatt brensel fra egen skog
- § 3-2-7 Verdien av stallplass og uttatt grovfôr til hester som nyttes utenom jord- og skogbruksnæringen
- § 3-2-8 Definisjon av ”tre normalårsverk” i Finansdepartementets forskrift til skatteloven § 10-42-3 ”Om overføring av skjerming mellom virksomheter”

### § 3-3 Fradragssatser

- § 3-3-1 Kostnader til kost i forbindelse med gårdsturisme, grønn omsorg og forpleining
- § 3-3-2 Kostnader til kost mv. for ikke bokføringspliktige lottfiskere

- § 3-3-3 Kostnader ved bruttolikning av egen utnyttet jaktrett
- § 3-3-4 Fradrag for førkostnader til gjeterhund i sau- og reindriftsnæring
- § 3-3-5 Fradrag for merkostnader til kost i reindriftsnæring

## Vedlegg 1

**Skattedirektoratets satser for skattefri kostgodtgjørelse på tjenestereiser i utlandet med virkning for inntektsåret 2013**

## Vedlegg 2

Div. satser

## Kapittel 1. Generell del (fast eiendom, lønnstakere, private forhold, mv.)

### § 1-1 Formuessatser

Er ikke annet bestemt i skatteloven, den enkelte paragraf nedenfor eller i takseringsreglene for øvrig, skal formuesobjektene verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4-1 første ledd.

#### § 1-1-1 Bolig- og fritidseiendommer

Boligeiendommer (herunder i boligselskap som omfattes av skatteloven § 7-3) formuesverdsettes etter reglene i skatteloven § 4-10.

Bolig- og fritidseiendommer i utlandet og på Svalbard verdsettes etter de regler som gjelder for fritidseiendommer i Norge. Om fritidseiendommer leid ut i eierens næringsvirksomhet, se § 2-1-1.

For fritidseiendommer (herunder i boligselskap som omfattes av skatteloven § 7-3) skal det ikke foretas noen generell økning av likningsverdiene for inntektsåret 2013.

Har en fritidseiendom i løpet av 2013 steget i verdi pga. påkostninger mv., kan eiendommens likningsverdi heves til takstnivået (ligningsverdier) for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen. Dette gjelder også når påkostninger mv. er foretatt tidligere uten å være tatt hensyn til pga. manglende eller ufullstendige opplysninger til likningsmyndighetene. Omsetning eller endrede eiendomsskattetakster i kommunen gir i seg selv ikke grunnlag for å endre likningsverdien.

Ved første gangs taksering av nybygde fritidseiendommer skal likningsverdien verken overstige 30 prosent av eiendommens kostpris inkludert grunn, eller 30 prosent av eiendommens markedsverdi. Samme norm kan benyttes for tilbygg og påkostninger.

Likningsverdien på fritidseiendommer som ligger vesentlig over takstnivået for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen, skal settes ned når skattyter krever det.

#### § 1-1-2 Annen fast eiendom, herunder ubebygde tomter, utenfor virksomhet

Det skal ikke foretas noen generell økning av likningsverdiene for inntektsåret 2013.

Ved første gangs taksering skal likningsverdien verken overstige 80 prosent av eiendommens kostpris inkludert grunn, eller 80 prosent av eiendommens markedsverdi.

Likningsverdier som ligger vesentlig over takstnivået for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen, skal settes ned når skattyter krever det.

Omsetning av en eiendom eller endrede eiendomsskattetakster i kommunen gir i seg selv ikke grunnlag for endring av likningsverdien.

Etablerte likningsverdier som overstiger 80 prosent skal settes ned når skattyter har dokumentert markedsverdien. Likningsverdien skal i slike tilfeller settes til maksimalt 80 prosent av dokumentert markedsverdi.

### **§ 1-1-3 Private biler/motorsykler/snøscootere**

Private biler/motorsykler/snøscootere verdsettes med utgangspunkt i hovedimportørs listepreis ved registrering som ny:

Registreringsår som ny

2013	75 prosent
2012	65 ”
2011	55 ”
2010	45 ”
2009	40 ”
2008	30 ”
2007	20 ”
1998 t.o.m 2006	15 ”
1984 t.o.m 1997	1000 kr

Årsmoell 1983 eller eldre anses som veterankjøretøy og verdsettes til antatt salgsverdi.

Har kjøretøyet av spesielle grunner gått særskilt ned i verdi, kan verdien settes lavere enn hva som følger av skalaen ovenfor.

### **§ 1-1-4 Campingvogner**

Campingvogner verdsettes med utgangspunkt i campingvognens listepreis som ny etter skalaen i § 1-1-3.

### **§ 1-1-5 Lystfartøy**

Båt med antatt salgsverdi (medregnet motor og fast utstyr) på kr 50 000 eller høyere, regnes som lystfartøy. Salgsverdien kan i utgangspunktet settes til 75 prosent av forsikringssummen. Er båten ikke forsikret, settes verdien til antatt salgsverdi.

### **§ 1-1-6 Innbo og annet løsøre som ikke gir inntekt**

Innbo og annet løsøre (unntatt motorkjøretøy, campingvogn og lystfartøy, som omfattes av bestemmelsene ovenfor) kan vanligvis verdsettes i forhold til forsikringssummen slik:

Av de første kr 1 000 000 settes likningsverdien til 10 prosent = kr 100 000

Av de neste kr 400 000 settes likningsverdien til 20 prosent = kr 80 000

Fra kr 1 400 001 settes likningsverdien til 40 prosent.

Er forsikringssummen ikke kjent, for eksempel ved kollektiv hjemforsikring, eller når innbo og løsøre ikke er forsikret, kan antatt gjenanskaffelsesverdi tre i stedet for forsikringssummen ved beregningen ovenfor.

Båt, unntatt lystfartøy som nevnt i § 1-1-5, som ikke er forsikret eller som er særskilt forsikret (dvs. ikke inngår i en ordinær innbo- eller løsøreforsikring), holdes utenfor verdsettelsesberegningen ovenfor. Er båten særskilt forsikret, kan den vanligvis verdsettes til 75 prosent av forsikringssummen. Er båten ikke forsikret, settes verdien til antatt salgsverdi.

Formue som faller inn under § 1-1-6, er bare skattepliktig med den del av samlet verdi som overstiger kr 100 000, jf. skatteloven § 4-20 (1) bokstav b.

### **§ 1-1-7 Festeavgift til bolig- og fritidsformål**

Formuesverdien av bortfesteres krav på festeavgift beregnes ved å multiplisere den årlige festeavgiften med en kapitaliseringsfaktor, se § 2-1-6.

Fester har krav på fradrag for beregnet festeavgift. Gjeldsfradraget beregnes ved å multiplisere den årlige festeavgiften med en kapitaliseringsfaktor, se § 2-1-6.

## § 1-2 Inntektssatser

### Skattepliktig overskudd på utgiftsgodtgjørelser til lønnstakere

#### § 1-2-1 Kostbesparelse

Har arbeidstakeren under pendleropphold fri kost eller får kost dekket etter regning, verdsettes kostbesparelsen til kr 80 per døgn. Er arbeidstakerens kost dekket etter regning eller ved administrativ forpleining på tjenestereise, skal det ikke gjøres tillegg for kostbesparelsen. Der satsene under § 1-2-2 og § 1-2-3 anvendes, skal det ikke gjøres tillegg for kostbesparelse, da dette er tatt hensyn til i satsene.

#### § 1-2-2 Godtgjørelse til kost og losji ved tjenestereiser/opphold med overnatting – innenlands

Når godtgjørelse for kost på tjenestereiser med overnatting eller opphold utenfor hjemmet er utbetalt med inntil:

kr 670 per døgn for skattytere som har bodd på hotell mv., og skattyter i tillegg selv betaler frokosten

kr 295 per døgn for skattytere som har bodd på pensjonat mv. uten kokemuligheter eller

kr 192 per døgn for andre skattytere som bor på hybel/brakke med kokemuligheter (privat overnatting),

kan det med de reservasjoner som følger nedenfor, legges til grunn at godtgjørelsen ikke har gitt noe overskudd. Forutsetningen er at skattyteren må dekke de reelle kostnader til kost selv, uten subsidiering mv. fra arbeidsgiver eller annen oppdragsgiver. Småutgifter og tillegg for kostbesparelse er inkludert i alle satsene ovenfor.

Godtgjørelse etter de to høyeste satsene anses bare medgått fullt ut når skattyter kan legitimere å ha bodd på hotell eller pensjonat. Ved manglende legitimasjon benyttes laveste sats.

Godtgjøres det at det ikke er forsvarlig og/eller hensiktsmessig - bl.a. sett i forhold til krav til hygiene mv. - å tilberede frokost eller aftens på oppholdsstedet, kan pensjonatsatsen benyttes.

Er godtgjørelsen utbetalt med høyere satser enn nevnt ovenfor, vil merutbetalingen være skattepliktig med mindre full kostnadsdokumentasjon framlegges.

Har arbeidstaker fri kost og losji (administrativ forpleining) på tjenestereiser med overnatting, og i tillegg får utbetalt godtgjørelse til dekning av småutgifter, anses inntil kr 80 per døgn av godtgjørelsen ikke å gi overskudd.

Natttillegg utbetalt for tjenestereiser med inntil kr 410 per døgn og i samsvar med legitimasjonskrav i skattebetalingsforskriften 21. desember 2007 nr 1766 § 5-6-12 tredje ledd, unntatt opplysning om navn og adresse på overnattingssted eller utleier, anses ikke å ha gitt skattepliktig overskudd. Det samme gjelder for skattytere som er på rutinemessig fast tjenesteoppdrag, hvor reisen medfører overnatting.

Dokumenterte faktiske losjiutgifter for tjenestereiser som overstiger kr 410 anses ikke å gi skattepliktig overskudd når faktiske losjiutgifter dokumenteres. Utbetales et høyere beløp enn dokumenterte losjiutgifter, vil merutbetalingen være skattepliktig.

Den framlagte legitimasjon må være i samsvar med Skattedirektoratets forskrift av 22. november 1999 nr. 1160 § 6-13 om krav til legitimasjon vedrørende fradrag for merkostnader til kost og losji ved arbeidsopphold utenfor hjemmet.

#### § 1-2-3 Godtgjørelse til kost og losji ved tjenestereiser/opphold utenfor hjemmet med overnatting - utenlands

Utbetalt kostgodtgjørelse på tjenestereise med overnatting eller ved opphold utenfor hjemmet kan godkjennes som medgått inntil Skattedirektoratets satser (se vedlegg 1) for vedkommende land, når skattyteren gjennom reiseregning legitimerer å ha bodd på hotell.

Kan skattyteren ikke legitimere å ha bodd på hotell, legges innenlandssatsene for pensjonat eller hybel/brakke mv. i § 1-2-2 til grunn.

Dokumenterte faktiske losjiutgifter for tjenestereiser anses ikke å gi skattepliktig overskudd. Utbetales et høyere beløp enn dokumenterte losjiutgifter, vil merutbetalingen være skattepliktig.

Satsene for kostgodtgjørelse reduseres med 25 prosent fom 29. døgn ved lengre sammenhengende opphold på ett sted.

Har arbeidstaker fri kost og losji (administrativ forpleining) på tjenestereiser med overnatting, og i tillegg får utbetalt godtgjørelse til dekning av småutgifter, anses inntil kr 90 per døgn av godtgjørelsen ikke å gi overskudd.

Se vedlegg 1 som viser satser for skattefri kostgodtgjørelse ved tjenestereiser i utlandet.

#### **§ 1-2-4 Kost på tjenestereiser uten overnatting**

Godtgjørelse for kost på tjenestereiser på minst 15 km uten overnatting utbetalt med inntil

- a) kr 175 for reiser inntil 5 timer (legitimert sats)
- b) kr 195 for reiser fra og med 5 timer inntil 9 timer
- c) kr 300 for reiser fra og med 9 timer inntil 12 timer
- d) kr 495 for reiser over 12 timer

anses ikke å gi skattepliktig overskudd. Med tjenestereiser menes pålagte og/eller godkjente reiser av ikke fast karakter i oppdrag for arbeidsgiver/oppdragsgiver. Overstiger godtgjørelsen satsene, vil merutbetalingen utgjøre et skattepliktig overskudd med mindre full kostnadsdokumentasjon framlegges.

#### **§ 1-2-5 Langtransportsjåfører - kost ved kjøring i utlandet**

Er godtgjørelse til kost for langtransportsjåfører for kjøring i utlandet utbetalt med inntil kr 300 per døgn, kan det normalt legges til grunn at godtgjørelsen ikke har gitt overskudd. Satsen inkluderer småutgifter.

#### **§ 1-2-6 Beskatning av overskudd på kilometergodtgjørelse utbetalt etter kilometersatser for bruk av privat bil mv.**

Bilgodtgjørelse etter satser fastsatt av Skattedirektoratet er skattefri, jf. forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 § 5-15-8.

Bilgodtgjørelse som overstiger Skattedirektoratets satser vil gi et skattepliktig overskudd.

Ved overskuddsberegningen skal bilgodtgjørelsen sammenholdes med følgende satser:

For de første 10 000 km i inntektsåret: kr 4,05 per km (kr 4,15 per km)

Over 10 000 km: kr 3,40 per km (kr 3,50 per km)

(Tallene i parentes gjelder ansatte med arbeidssted i Tromsø.)

I utlandet er satsen kr 4,05 per km uansett kjørelengde.

Kravene til legitimasjon i skattebetalingsforskriften av 21.12.2007 nr 1766 § 5-6-12 sjette ledd, om fritak for forskuddstrekk, gis tilsvarende anvendelse her.

Har skattyter fått tillegg for passasjerer, økes satsene ovenfor med kr 1,00 per km per passasjer. Når skattyter har fått særskilt tillegg for kjøring på skogs- og anleggsvei, økes fradragssatsen med kr 1,00 per km. Mottas godtgjørelse for å ta med seg utstyr og materiell som på grunn av vekt og/eller beskaffenhet for øvrig ikke er naturlig å plassere i bagasjerom eller på takgrind, økes fradragssatsene med kr 0,85 per km (f. eks tilhenger).

En skattyter som kjører minst 6 000 km i tjenesten årlig, kan kreve å bli lignet etter regnskap. Samme likningsmåte må da fastholdes for en og samme bil, bl. a. av hensyn til avskrivninger og den skattemessige behandling ved salg mv., med mindre det gjennomføres uttaksbeskatning.

Underskudd på godtgjørelse for bruk av bil kan godkjennes til fradrag for yrkesbil som lignes etter regnskap. Ved bruk av privatbil i yrket (under 6 000 km), vil differanse som oppstår når godtgjørelsen utgjør et mindre beløp enn et fradrag beregnet etter en sats på kr 4,05 per km i yrket (arbeidssted i Tromsø kr 4,15), også komme til fradrag.

Når det blir utbetalt godtgjørelse for yrkeskjøring med el-bil, kan det ved overskuddsberegningen nyttes en fradragssats på kr 4,20 per km. Ved bruk av motorbåt under 50 HK til yrkeskjøring, vil det i alminnelighet kunne nyttes en fradragssats på kr 4,00 per km. Ved bruk av motorbåt med motor fra og med 50 HK, kan nyttes en fradragssats på kr 7,30 per km. Ved bruk av snøscooter og ATV, kan nyttes en fradragssats på kr 7,50 per km. Ved bruk av moped eller lett motorsykkel kan nyttes en fradragssats på kr 1,60 per km. Ved bruk av tung motorsykkel, kan nyttes en fradragssats på kr 2,90 per km.

Se vedlegg 2 for Skattedirektoratets satser for skattefrie utgiftsgodtgjørelser på tjenestereiser

#### **§ 1-2-7 Godtgjørelse ved bruk av egen sykkel i yrket**

Godtgjørelse ved bruk av egen sykkel i yrket som er utbetalt med inntil kr 1,75 per km anses ikke å gi skattemessig overskudd

### **§ 1-2-8 Smusstillegg – skattefri del**

Ved ligningen regnes 1/3 av smusstillegget som skattefritt, men i alminnelighet ikke over kr 2 200.

### **§ 1-2-9 Utstyrsgodtgjørelse til idrettsdommere**

Utstyrsgodtgjørelse til idrettsdommere innen lagidretter hvor det er nødvendig med spesielt utstyr, som f.eks. sko, drakt, beskyttelse mv., anses ikke å gi skattepliktig overskudd når godtgjørelsen utgjør inntil kr 240 per oppdrag. Vilkåret er at samlet utstyrsgodtgjørelse fra samme oppdragsgiver ikke overstiger kr 2 400 per år. Det er videre en forutsetning at dommeren faktisk har kostnader til slikt utstyr, og at slike kostnader ikke blir dekket på annen måte.

Utstyrsgodtgjørelsen kan utbetales i tillegg til beløp som kan utbetales skattefritt etter sktl § 5-15 (1) bokstav i, jf. forskrift av 17.09.2013 nr. 1092 om tredjeparters opplysningsplikt § 5-2-1.

### **§ 1-2-10 Redskaps- og verktøyhold mv.**

Ved likningen kan det legges til grunn at godtgjørelse på kr 28,50 per time som skogsarbeidere mottar til dekning av kostnader ved hold av motorsag og annen redskap (avskrivning, vedlikehold og driftskostnader), ikke gir skattepliktig overskudd.

## **Verdsettelse av naturalytelser**

### **§ 1-2-15 Særregler ved fastsettelse av fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil**

*Fastsettelse av fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil baseres på listepriis etter standardreglene i skatteloven § 5-13 og forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 § 5-13.*

I særlige tilfeller hvor listepriis klart ikke står i forhold til fordelene ved den private bruk, kan fordelene fastsettes ved skjønn, jf. forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 § 5-13-5 annet ledd.

*Er vilkårene oppfylt ved at standardfordelen basert på listepriis blir for høy, og firmabilordningen varer hele året, skal den skjønnsmessige fordelene settes til minimum kr 49 000.*

Dersom standardfordelen basert på listepriis blir for lav, kan man ved fastsettelsen av fordelene benytte en hjelpestørrelse som multipliseres med den/de relevante prosentsetningen (-e) i standardreglene nevnt i første ledd. Ved fastsettelsen av fordelene kan man normalt benytte markedsverdien som hjelpestørrelse.

Ved privat bruk av arbeidsgivers bil som faller utenfor standardreglene iht. forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 § 5-13-1 annet ledd, beregnes fordelene etter en sats på kr 3,30 per km. Denne satsen brukes både for arbeidsreiser og for annen privatkjøring med unntak av arbeidsreiser og besøksreiser som overstiger 4 000 km. Overstiger arbeidsreisene/besøksreisene 4 000 km til sammen i inntektsåret, brukes en sats på kr 1,50 per km for overskytende antall kilometer med slik kjøring.

### **§ 1-2-16 Fordel ved erverv av datautstyr og mobiltelefon brukt i arbeidsforhold**

Fordel ved erverv av datautstyr og mobiltelefon brukt i arbeidsforhold, settes til differansen mellom markedsverdi og det vederlag den ansatte har betalt for datautstyret/mobiltelefonen. Kan ikke annen verdi spesifikt påvises, legges følgende markedsverdi til grunn:

Utstyr som er mindre enn 1 år gammelt:	80 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er mellom 1 og 2 år gammelt:	50 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er mellom 2 og 3 år gammelt:	20 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er 3 år eller eldre:	kr 500 (inklusive merverdiavgift)

Med opprinnelig kostpris menes arbeidsgivers faktiske anskaffelseskostnader inklusive merverdiavgift og fratrukket eventuelle rabatter.

### **§ 1-2-17 Fordel ved kost og losji når fordelene ikke er fastsatt etter tariff**

Etter skatteloven § 5-12 tredje ledd settes fordelene ved helt eller delvis fri kost og losji til den verdien som er fastsatt for beregning av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 5-8.

Med hjemmel i skattebetalingsloven § 5-8, jf. skattebetalingsforskriften § 5-8-10, har Skattedirektoratet fastsatt følgende satser for kost og losji :

Fritt opphold (kost og losji)	kr 110 per dag
Fri kost (alle måltider)	kr 80 per dag
Fri kost (to måltider)	kr 63 per dag
Fri kost (ett måltid)	kr 41 per dag
Fritt losji (eget eller delt rom)	kr 30 per dag

Det skal bare regnes med det antall dager som arbeidstakeren faktisk mottar slike ytelser.

#### **§ 1-2-18 Leieverdi av kårbolig/-leilighet utenfor jord-og skogbruk.**

Dersom en boligeiendom ved kjøpekontrakt er påheftet fri boret, skal denne ytelsen fastsettes etter reglene i § 3-2-4.

#### **Verdsettelse av særskilte ytelser**

##### **§ 1-2-20 Tariffestet brenselstilskudd til prester**

Tilskudd til lys og brensel i prestebolig regnes ikke å gi skattepliktig overskudd når utbetalingen er i samsvar med reglene om utgiftsrefusjon fastsatt av Kulturdepartementet.

Presteboliger nord for polarsirkelen:

Overstiger utgiftene til lys og brensel kr 11 420 per år, betaler staten 75 % av de overskytende utgifter.

Presteboliger sør for polarsirkelen:

Overstiger utgiftene til lys og brensel kr 22 025 per år, betaler staten 75 % av de overskytende utgifter.

##### **§ 1-2-21 Drikkepenge/Tips**

Drikkepenge/tips til serveringspersonale (bortsett fra prosentlønnet serveringspersonale), drosjesjåfører mv. settes skjønnsmessig til 3 prosent av innberettet lønn når dette ikke er tatt med i selvangivelsen eller oppgitt med et mindre beløp.

#### **Avkastning av kapital**

##### **§ 1-2-30 Fordringer**

Avkastning av fordringer fastsettes på bakgrunn av fordringens art, men likevel ikke under 3 prosent når det mangler oppgaver fra skattyter.

### **§ 1-3 Fradragssatser**

#### **Fradrag for merkostnader ved fravær fra hjemmet**

##### **§ 1-3-1 Fradrag for losji ved opphold i brakke/campingvogn**

Bor skattyter under arbeidsopphold utenfor hjemmet i egen brakke/campingvogn, som ikke anses som driftsmiddel, fastsettes fradraget til kr 55 per døgn.

##### **§ 1-3-2 Fradrag for kost ved opphold på hybel/brakke og privat overnatting**

Skattytere som har bodd på hybel/brakke o.l. med kokemulighet og privat overnatting, gis fradrag for merkostnader til kost med kr 192 per døgn fra og med første døgn.

##### **§ 1-3-3 Merkostnader til kost ved pensjonatopphold o.l.**

Skattytere som har bodd på pensjonat eller hybel/brakke o.l. uten kokemulighet, gis fradrag for merkostnader til kost med kr 295 per døgn regnet fra og med første døgn.



### **§ 1-3-4 Merkostnader til kost på tjenestereiser/opphold utenfor hjemmet som varer ett døgn eller mer - hotellopphold**

Skattytere som har overnatting på hotell og frokost ikke er inkludert i romprisen, gis fradrag for merkostnader til kost med kr 670 per døgn. Når kostnader til frokost er inkludert i romprisen eller disse kostnadene blir refundert etter regning, settes fradragssatsen til kr 603.

Ved tjenestereiser i utlandet innrømmes fradrag for kost etter satser som tilsvarer skattefri kostgodtgjørelse for vedkommende land, jf. § 1-2-3. Se vedlegg 1 for satser for kostgodtgjørelse ved tjenestereiser i utlandet.

Kan ikke skattyteren godtgjøre å ha bodd på hotell, innrømmes fradrag etter pensjonatsatsen i § 1-3-3 eller hybel-/brakkesatsen i § 1-3-2.

### **§ 1-3-5 Fradrag for kost på besøksreiser for skattyter som har fri kost på arbeidsstedet**

Fradrag for merkostnader til kost når besøksreisen mellom sted for arbeidsopphold og hjem ikke medfører overnatting, men varer i 6 timer eller mer, settes til kr 82 hver vei. Slikt fradrag skal bare innrømmes skattytere som faktisk kjøper mat på reisen og når kostnadene ikke er dekket av arbeidsgiver.

### **§ 1-3-6 Merkostnader til ett måltid for skattytere som daglig reiser mellom hjem og arbeidssted**

For skattytere som reiser daglig mellom hjem og arbeidssted, men som har så langt fravær at de må spise ett måltid ekstra om dagen utenfor hjemmet, settes fradraget til kr 82 per dag. Slikt fradrag skal i alminnelighet bare innrømmes skattytere som faktisk kjøper mat og har et sammenhengende fravær fra hjemmet på 12 timer eller mer. For lønnstagere inngår fradraget i minstefradraget.

### **§ 1-3-7 Fradrag for småutgifter**

Skattytere som av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet, og som enten krever fradrag for faktiske kostnader til kost eller har helt eller delvis fri kost eller hyretillegg, gis i tillegg fradrag for "småutgifter" (kostnad til telefon, avis o.l.) med kr 80 per døgn.

### **§ 1-3-8 Langtransportsjåfører - fradrag for merkostnader til kost i utlandet**

For langtransportsjåfører på turer i utlandet settes merkostnadene til kr 300 per døgn. Satsen inkluderer småutgifter.

### **§ 1-3-9 Beregning av antall fraværsdøgn**

Fradragene ovenfor beregnes på grunnlag av det antall døgn skattyteren faktisk har vært fraværende fra sitt hjem av hensyn til arbeidet, inklusive selve reisen til og fra arbeidet. For skattytere som bor utenfor hjemmet hele året og som reiser hjem hver uke, kan en som norm legge til grunn følgende fraværsdøgn:

Uten lørdagsfri	280 dager
Fri annenhver lørdag	255 dager
Fri hver lørdag	240 dager

Ved færre hjemreiser enn hver uke, må antall fraværsdøgn forhøyes.

### **Reiser mellom hjem og fast arbeidssted**

#### **§ 1-3-10 Fradrag for daglig reise mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) og pendlers besøksreiser til hjemmet**

For samlet reiselengde i året opp til 50 000 km, settes fradraget til kr 1,50 per km.

For samlet reiselengde over 50 000 km settes fradraget til kr 0,70 per km.

### **Forskjellige arbeidskostnader mv.**

Nedenfor følger fradragssatser til bruk for arbeidstakere som har kostnader som overstiger minstefradraget. Dersom kostnadene ikke overstiger minstefradraget, skal minstefradraget benyttes.

#### **§ 1-3-20 Fradragssatser for privatbil og andre framkomstmidler som brukes noe i virksomhet/yrke**

For bil som ikke lignes som yrkesbil, gis fradrag for bruk i yrket med kr 4,05 per km (arbeidssted i Tromsø kr 4,15).

For andre framkomstmidler gis fradrag etter satsene i § 1-2-6, nest siste avsnitt.

### **§ 1-3-21 Fradragssats for redskaps- og verktøyhold for bygningsarbeidere**

Når bygningsarbeidere selv må holde verktøy i sitt arbeid uten særskilt godtgjørelse, settes fradraget for håndverktøy til kr 2 400 per år.

### **§ 1-3-22 Fradrag for uniformskostnader for drosjesjåfører**

Fradrag for uniform for drosjesjåfører godkjennes ved likningen med kr 2 400 per år.

### **§ 1-3-23 Fradrag for faglitteratur**

Når vilkårene for fradrag er oppfylt, gis fradrag for faglitteratur med inntil kr 1 600 per år uten nærmere spesifisering.

### **§ 1-3-24 Spesielle fradragssatser for journalister mv.**

Kostnader til bøker, tidsskrifter, aviser mv. for journalister mv. godtas uten spesifisering til fradrag med inntil kr 1 600 i inntektsåret. Kostnader til internasjonalt pressekort godkjennes med kr 500 når pressekort er utstedt i inntektsåret. Når kostnadene til reise i yrket ikke kan sannsynliggjøres, gis fradrag etter skjønn med kr 2 400 per år samlet for reiser med egen bil og offentlig kommunikasjonsmiddel.

### **§ 1-3-25 Fradragssats ved bruk av eget hjem til møte-/kursvirksomhet**

Ved avholdelse av møte/kurs i hjemmet som ledd i inntektsgivende arbeid, gis det fradrag med kr 7 per deltaker per møte til dekning av kostnadene til strøm, fyring, rengjøring, slitasje o.l.

### **§ 1-3-26 Standardfradrag for bruk av bolig i ervervsvirksomhet (hjemmekontor mv.)**

Benytter eieren minst halvparten av eiendommen til egen bolig regnet etter utleieverdien, gis det standardfradrag med kr 1 600 for de kostnader som knytter seg til den del av eiendommen som brukes i eierens ervervsvirksomhet.

I stedet for standardfradrag kan eieren kreve fradrag for faktiske kostnader knyttet til ervervsdelen av boligen.

For lønnstakere inngår kostnadene i minstefradraget.

## **Andre kostnader**

### **§ 1-3-30 Fradrag for kostnader til doktormiddag**

Dersom høyere beløp ikke kan dokumenteres, gis det fradrag for kostnader til middag for opponenter, veiledere mv. inntil kr 22 940, begrenset til kr 1 147 per kuvert. Fradrag gis ikke for bespising av familie og venner.

### **§ 1-3-40 Fradragssats for barnepassere**

Den som passer andres barn i eget hjem, herunder driver familiebarnehage som næringsvirksomhet i eget hjem, kan istedenfor fradrag for faktiske kostnader, kreve standardfradrag. Standardfradraget skal utgjøre 50 prosent av vederlaget for barnepass, men høyst kr 1 057 per måned for hvert barn til dekning av kostnader til kosthold, ekstra kostnader til vask, oppvarming mv. Har skattyter valgt standardfradrag, er valget bindende for de neste 5 inntektsår såfremt forholdene ikke endres vesentlig.

## **Kapittel 2. Innenfor virksomhet**

### **§ 2-1 Formuessatser**

Er ikke annet bestemt nedenfor eller i takseringsreglene for øvrig, skal formuesobjektene verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4-1.

#### **§ 2-1-1 Næringseiendom**

Utleid næringseiendom i Norge og utlandet, samt ikke-utleid næringseiendom i Norge verdsettes etter reglene i skatteloven § 4-10 fjerde ledd og FSFIN § 4-10-2 til 4-10-9.

Som næringseiendom regnes bl.a kontorlokaler, butikker, lager, verksteder, fabrikker, hotell, parkeringshus, samt tomter. Fritidseiendommer som leies ut i eierens næringsvirksomhet skal formuesverdsettes etter reglene for utleid næringseiendom.

Ved første gangs taksering av ikke-utleid næringseiendom i utlandet skal likningsverdien verken overstige 60 prosent av eiendommens kostpris inkludert grunn, eller 60 prosent av eiendommens markedsverdi.

Omsetning av eiendommen gir i seg selv ikke grunnlag for endring av likningsverdien.

Kraftverk: Bestemmelsene over gjelder ikke kraftanlegg som verdsettes etter skatteloven § 18-5.

Skogbrukseiendommer: Disse følger reglene i § 3-1-1.

Jordbrukseiendommer: Disse følger reglene i § 3-1-2.

### **§ 2-1-2 Driftsløsøre**

Formuesverdien for driftsløsøre settes til den likningsmessig nedskrevne verdien ved utgangen av inntektsåret. Er saldoen negativ, settes formuesverdien til kr 0. Positiv saldoverdi reduseres dersom skattyter påviser at den samlede faktiske verdien av driftsmidlene er lavere enn nedskrevet verdi.

Fast teknisk utstyr som inngår i saldogruppe j, skal formueslignes sammen med bygningen (driftsmidlet). Dette gjelder også den delen av det faste tekniske utstyret som inngår i saldogruppe d. Vanligvis skal likevel ikke verdien på saldogruppe d reduseres ved formuesberegningen. Slik reduksjon skal bare foretas dersom det kan dokumenteres at samlet salgsverdi på driftsmidlene i saldogruppe d, ikke medregnet det faste tekniske utstyret, er lavere enn gruppens saldoverdi.

### **§ 2-1-3 Innkjøpt varelager**

Innkjøpt varelager verdsettes til anskaffelsesverdien, jf. skatteloven § 14-5 annet ledd, bokstav a.

### **§ 2-1-4 Tidsbegrensede rettigheter**

Avskrivbare tidsbegrensede rettigheter skal verdsettes til skattemessig nedskrevet verdi.

### **§ 2-1-5 Verdsetting av skip, fiskefartøyer, borefartøyer mv.**

a) Skip – med kjent kostpris

Verdsettingsreglene gjelder alle typer skip, borefartøyer, boliggrigger, fiskefartøyer, taubåter mv. (jf. Ot. prp. nr. 1 97/98 punkt 6.4)

Nybygde skip skal i leveringsåret (år 1) verdsettes til 85 prosent av kostpris uansett når i året de leveres. Fra år 2 til og med år 15 skal gjenværende formuesverdi årlig reduseres med 15 prosent. Avrundet uten desimaler vil formuesverdien utgjøre i prosent av kostpris som ny:

Leveringsår:

År 1	85 prosent av kostpris
" 2	72 « » «
" 3	61 « » «
" 4	52 « » «
" 5	44 « » «
" 6	37 « » «
" 7	31 « » «
" 8	26 « » «
" 9	22 « » «
" 10	19 « » «
" 11	16 « » «
" 12	14 « » «

" 13 12 « » «

" 14 10 « » «

" 15 10 « » «

Skip levert i 1998 eller tidligere, verdsettes til 10 prosent av kostpris. Dersom det på grunn av spesielle markedsforhold mv. godtgjøres at salgsværdien for et skip vil være lavere enn den beregnede formuesverdien, kan salgsværdien legges til grunn, jf. skatteloven § 4-1 første ledd. Med "salgsværdien" menes her verdien uten justering opp eller ned for påhvilende certepartier/konsesjoner.

Selv om et skip skifter eier, skal skipets kostpris som nytt legges til grunn for beregningen.

#### b) Skip – med ukjent kostpris

Ved kjøp av skip hvor det ikke er mulig å fastslå byggeprisen, kan det tas utgangspunkt i 85 prosent av kjøpers kostpris. Det gis videre 15 prosent årlig reduksjon av gjenværende formuesverdi inntil skipet har nådd en alder på 15 år fra det var ferdigbygd. Restverdien blir stående videre som formuesverdi.

Dersom det på grunn av spesielle markedsforhold mv. godtgjøres at salgsværdien for et skip vil være lavere enn den beregnede formuesverdien, kan salgsværdien legges til grunn, jf. skatteloven § 4-1 første ledd. Med "salgsværdien" menes her verdien uten justering opp eller ned for påhvilende certepartier/konsesjoner.

#### c) Påkostninger

Betydelige påkostninger skal vurderes for seg og verdsettes særskilt. Påkostninger over 20 prosent av skipets kostpris som nytt eller brukt, anses som betydelige. Slike påkostninger skal verdsettes til 85 prosent i år 1 med en årlig reduksjon på 15 prosent av gjenværende verdi i 15 år. Verdien kan ikke settes lavere enn 10 prosent av påkostningens kostpris. En betydelig påkostning vil etter dette behandles tilsvarende anskaffelsen av et nytt skip, jf. § 2-1-5 a.

Formuesverdien av det "opprinnelige" skipet må reduseres med eventuell forholdsmessig verdi av utstyr som tas ut i forbindelse med en ombygging.

Påkostninger på under 20 prosent av skipets kostpris vil ikke bli gjenstand for særskilt verdsettelse. Slike mindre påkostninger vil dermed ikke ha innvirkning på formuesfastsettelsen. Påkostninger fordelt over flere år vil kunne ses i sammenheng ved anvendelse av 20-prosentgrensen.

#### d) Kontrakter

Nybyggingskontrakter for skip skal verdsettes til 85 prosent av kontraktsprisen.

### **§ 2-1-6 Kapitaliseringsfaktor**

Kapitaliseringsfaktoren for 2013 er fastsatt til 10. Denne skal nyttes ved beregningen av formuesverdien på varige rettigheter, utleierettigheter (jf. §§ 3-1-1 og 3-1-2), formuesverdien på retten til å kreve festeavgift (jf. §§ 1-1-7 og 3-1-3) og gjeldsfradrag (jf. § 1-1-7).

## **§ 2-2 Inntektssatser**

### **§ 2-2-1 Uttak**

Uttak av varer eller tjenester fra et foretak til egen bruk eller gaveoverføring verdsettes til det beløp foretaket ville oppnådd ved salg av de uttatte varer/tjenester.

## **§ 2-3 Fradragssatser**

Regnskapspliktige skattytere gis fradrag for faktiske kostnader, dokumentert ved bilag, med mindre annet er bestemt nedenfor.

### **§ 2-3-1 Fradrag for småutgifter ved yrkesopphold utenfor hjemmet**

I tillegg til dokumenterte merkostnader til kost, kan det kreves fradrag for småutgifter som skattyter har ved opphold utenfor hjemmet pga. reise i virksomhet, med kr 80 per døgn.

### **§ 2-3-2 Kostnader til kost og losji til ansatte (når disse ikke er fastsatt etter tariff)**

Satsene er oppført under § 1-2-17 "Fordel ved kost og losji når fordelene ikke er fastsatt etter tariff".

### **§ 2-3-3 Lønn til hjemmeværende barn som samtidig går på skole**

Normalsatser for arbeid utført av barn:

	1.1. - 31.3. 2013	1.4. - 31.12. 2013
Alder	Timesats	Timesats
17 år	kr 106	kr 108
16 "	" 101	" 103
15 "	" 89	" 91
14 "	" 78	" 80
13 "	" 70	" 71

Det kan bare unntaksvis bli tale om å fradragføre lønn til egne barn under 13 år.

For barn mellom 13 og 16 år er timesatsene redusert skjønnsmessig i forhold til satsene for barn i alderen 16-18 år. Eventuell overgang til høyere sats gjelder fra og med den måneden vedkommende fyller år.

Satsene bør normalt legges til grunn uansett til hvilke tider arbeidet er utført. Kost til forsørgede barn kan ikke ses på som betaling for arbeid.

### **§ 2-3-4 Eierens private campingvogn brukt av ansatte i virksomheten**

For campingvogn, som er anskaffet til privat bruk, som også brukes til spisebrakke/overnattingsbrakke for ansatte i eierens virksomhet, kan det bare innrømmes fradrag for den ekstra verdiforringelse som skyldes bruken i virksomheten. Slik ekstra verdiforringelse settes skjønnsmessig til kr 110 per døgn. Det årlige fradrag begrenses oppad til 10 prosent av vognens kostpris som ny dersom skattyteren eier den, eller til den årlige leie dersom campingvognen leies.

### **§ 2-3-5 Diverse satser vedrørende bruk av private formuesobjekter i virksomhet**

Der skattyter benytter egne private formuesobjekter i virksomhet, gis fradrag etter samme satser som for lønnstakere, se kapittel 1.

a) Bruk av privat bil/båt i virksomheten:

Satsene er oppført under § 1-3-20, evt. under § 1-2-6, nest siste avsnitt.

b) Campingvogn brukt av eieren til overnatting – i egen virksomhet:

Satsen er oppført under § 1-3-1.

c) Bruk av eget hjem til møte- og kursvirksomhet:

Satsen er oppført under § 1-3-25.

d) Bruk av bolig i ervervsvirksomhet (hjemmekontor):

Satsen er oppført under § 1-3-26.

### **§ 2-3-6 Avgrensning av representasjonskostnader**

Jf. Skattedirektoratets forskrift til skatteloven 22. november 1999 nr. 1160 § 6-21.

Fradrag for kostnader til uteservering, som nevnt i forskriftens § 6-21-2 (1) 4. punktum, kan ikke overstige kr 421 per person.

Fradrag for kostnader til gavegjenstand med firmamerke og/eller firmanavn knyttet til gjenstanden, som nevnt i forskriftens § 6-21-5 (1), kan ikke overstige kr 235 per gjenstand.

Fradrag for oppmerksomheter overfor forretningsforbindelser, etter forskriftens § 6-21-6 1. punktum, kan ikke overstige kr 235 per tilfelle.

### **§ 2-3-7 Kostnader til sjøhyre mv. for ikke bokføringspliktige fiskere**

Foreligger ikke dokumentasjon, kan fradrag for merkostnad til sjøhyre mv. godtas med inntil kr 2400 for helårsfiskere og kr 1600 for sesongfiskere. Fradraget inngår i et evt. minstefradrag.

## **Kapittel 3. Spesielle verdsettingsregler og satser for primærnæringene**

### **§ 3-1 Formuessatser**

Er ikke annet bestemt nedenfor eller foran i denne forskrift, skal formuesobjektene verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4-1.

#### **§ 3-1-1 Skogbrukseiendommer**

Formuesverdien på skogeiendommer skal settes til skogens avkastningsverdi, jf. skatteloven § 4-11, annet ledd.

Fastsettelsen av formuesverdiene på skogbrukseiendommer er hjemlet i ligningsloven § 7-1, nr. 3 og i forskrift av 19. desember 2006 nr.1514 til ligningsloven. Generell revisjon av formuesverdiene skal skje når Skattedirektoratet bestemmer.

Formuesverdien for 2013 vil fremgå av forhåndsutfylt selvangivelse.

Har skogverdien endret seg vesentlig i året (f.eks. pga. tilkjøp, frasalg, fredning, naturskade eller lignende), må verdien beregnes på nytt, og innberettes på skjema RF-1016.

Skogfaktor som skal nyttes ved beregningen er satt til 5, jf. forskrift for verdsetting av skog 19.12.2006 nr. 1514 § 9

For å beregne formuesverdien av rettigheter (jakt-, fiske- og fallrettigheter) knyttet til skogeiendommen, kapitaliseres brutto leieverdi med kapitaliseringsfaktor 10, se § 2-1-6.

Om bortfestede tomter til bolig- og fritidsformål, se § 3-1-3.

Formuesverdien på jaktrettighet utnyttet av skattyteren selv, beregnes ved at antall felte dyr innen de forskjellige kategoriene som er nevnt under § 3-2-5, multipliseres med de verdiene som er angitt der. Det totale produktet multipliseres med kapitaliseringsfaktoren, se § 2-1-6.

#### **§ 3-1-2 Jordbrukseiendommer**

Jordbrukseiendommer skal verdsettes under ett med bygninger og rettigheter som hører til eiendommen, jf. skatteloven § 4-11 første ledd.

For disse eiendommene skal det ikke foretas noen generell økning av likningsverdiene per 1. januar 2014. Enkeltstående eiendommer som har vesentlig lavere likningsverdi enn sammenlignbare eiendommer, kan likevel økes. Har en eiendom steget i verdi fra 1. januar 2013 pga. vesentlige påkostninger mv., skal likningsverdien økes. Det samme gjelder for påkostninger mv. foretatt tidligere år, men som pga. manglende eller ufullstendige opplysninger først er blitt kjent for likningsmyndighetene på et senere tidspunkt.

Likningsverdien på eiendommer som ligger vesentlig over taksnivået for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen, skal settes ned når skattyter krever det.

Omsetning av en eiendom gir i seg selv ikke grunnlag for endring av likningsverdien. Retningslinjene ovenfor gjelder selv om det er fastsatt endrede eiendomsskattetakster i kommunen.

Ved første gangs taksering av en jordbrukseiendom skal likningsverdien verken overstige 80 prosent av eiendommens kostpris (for nybygg inkludert grunn) eller 80 prosent av eiendommens markedsverdi.

Tidligere fastsatte likningsverdier som overstiger 80 prosent av markedsverdien, skal settes ned når skattyter har dokumentert markedsverdien. Likningsverdien skal i slike tilfeller settes til maksimalt 80 prosent av dokumentert markedsverdi.

Formuesverdien på jakt-, fiske- og fallrettigheter skal inngå i jordbrukseiendommens totale formuesverdi, jf. skatteloven § 4-11, første ledd. Om beregning av verdiene, se § 3-1-1 "Skogbrukseiendommer".

Om bortfestede tomter til bolig- og fritidsformål, se § 3-1-3.

For driftsløsøre vises til § 2-1-2.

#### **§ 3-1-3 Bortfestede tomter til bolig- og fritidsformål**

Formuesverdien av kravet på festeavgift beregnes ved å multiplisere den årlige festeavgiften med kapitaliseringsfaktor 10, se § 2-1-6.

### § 3-1-4 Varelager, buskap og oppdrettsfisk

Varebeholdning settes til anskaffelsesverdi, eller tilvirkningsverdi for egentilvirkede varer, jf. skatteloven § 14-5 (2), bokstav a. Som tilvirkningsverdi regnes kostpris for råstoff, halvfabrikata, hjelpestoffer og produksjonslønn.

#### a. Buskap

Reglene om verdsetting av buskap er gitt i forskrift til ligningsloven "Forskrift om videreføring av § 3 og § 4 i tidligere regnskapsforskrift for skattepliktige som driver jordbruk, gartneri eller skogbruk" fastsatt av Skattedirektoratet 12. april 2011.

##### 1) Storfe

	Ordinære satser	I prosent av voksne dyr
Kyr tilført i året		
(har kalvet)	kr 5 200	
Kviger over 12 måneder		
(ikke kalvet)	" 3 600	70
Kviger under 12 måneder	" 1 600	30
Okser over 12 måneder	" 3 600	70
Okser under 12 måneder	" 1 600	30

##### 2) Griser

Avlsgriser tilført i året

(over 6 måneder)	kr 1 700	
Slakteferdige griser	" 1 200	100
Slaktegriser ca. 4 måneder	" 950	80
Slaktegriser ca. 3 måneder	" 700	60
Smågriser ca. 2 måneder	" 480	40
Smågriser under 2 måneder	" 240	20

##### 3) Småfe

Sauer tilført i året

(over 12 måneder)	kr 400	
Sauer under 12 måneder	" 240	60
Geiter tilført i året		
(over 9 måneder)	" 220	
Geiter under 9 måneder	" 70	30

##### 4) Fjørfe

Etter FSFIN § 14-5-3 skal verpehøner og kyllinger som skal settes inn i eggproduksjon verdsettes til slakteverdi. Slakteverdien settes til:

Verpehøner	per stk.	kr	4
Kyllinger	" "	"	4

Innkjøpte dyr (kyllinger) til oppfôring skal settes til innkjøpsprisen med tillegg av medgåtte fôrkostnader mv. fram til årsskiftet.

Satsene for verdsetting av avlsdyr av gjess, kalkuner og ender av eget oppal, og/eller innkjøpte, fastsettes til tilvirkningsverdien. Tilvirkningsverdien settes til:

Gjess, kalkuner per stk.	kr	80
Ender	" "	" 50

#### 5) Pelsdyr

Satsene nedenfor skal nyttes ved fastsetting av formuesverdier på levende dyr og usolgte skinn.

Aksjeselskaper skal ved inntektslikningen bruke satsene både på levende dyr og skinn som ikke er solgt. Enkeltpersonforetak og ansvarlige selskaper skal ved inntektslikningen bare bruke satsene på markedsførte skinn som ikke er solgt.

Sølvrev	kr	350
Blårev og annen rev	"	310
Mink	"	135

#### 6) Hester

I. Hester som nyttes eller skal nyttes i trav- og galoppssport

Trav- og galopphester føres opp med antatt salgsværdi. Hester av eget oppal under 1 år bør normalt settes til minst kr 17 000. Denne verdi økes for hvert år inntil 3 år. Hester som har nådd denne alder i 2013, skal verdsettes til minst kr 40 000. Er hesten forsikret og 15 prosent av forsikringssummen overstiger satsene foran, legges 15 prosent av forsikringssummen til grunn. Verdien for slike hester eid utenfor næringsvirksomhet, kan ikke settes ned før det er sannsynlig at vedkommende hest har en lavere salgsværdi.

II. Andre innkjøpte hester verdsettes til salgsværdi.

III. Hester av eget oppal og innkjøpte hester til bruk i virksomhet (unntatt hester under romertall I), fastsettes til tilvirkningsverdien ved eget oppal.

Satser for eget oppal:

	Fjording	Dølahest
Hester inntil 1 år	kr 1 400	kr 1 900
Hester inntil 2 år	" 3 400	" 4 800
Hester inntil 3 år	" 5 400	" 7 600
Hester over 3 år	" 6 800	" 9 500

Verdien av voksne hester under romertall III blir stående uendret inntil realisasjon.

#### 7) Andre dyr

Formuessatsene for rein er fastsatt etter bestemmelsene i skatteloven § 4-11, tredje ledd. Satsene har ingen betydning for inntektsansettelsen, jf. skatteloven § 8-1, første ledd, bokstav a.

Rein over 1 år	Kr	530
Rein under 1 år (fjorårskalver)	"	265
Bifolk (uten kube)	kr	300



b. Korn

Tilvirkningsverdi i kr per kg:

Mathvete	kr	1,20
Fôrhvete	"	1,20
Matrug	"	1,10
Fôrrug	"	1,10
Rughvete	"	1,10
Bygg	"	1,05
Havre	"	0,95
Oljefrø	"	2,25
Erter	"	1,40

c. Poteter

Tilvirkningsverdi kr per kg:

Matpoteter	kr 0,90
Fabrikkpoteter	" 0,60

d. Avlingslager til oppfôring på egen buskap

Tilvirkningsverdi per kg:

Høy	kr 1,00
Halm, ubehandlet	" 0,30
Halm, ammoniakkbehandlet	" 0,55
Kålrot	" 0,12
Grassurfôr	" 0,25
Bygggrøpp	" 1,20
Havregrøpp	" 1,20

Tilvirkningsverdien på andre fôrmidler settes til kr 1,20 per fôrenhet. (FEm)

e. Lager av skogsvirke (som ikke er levert)

Tilvirkningsverdien settes til kostnadene ved hogst, kjøring mv. Verdien av eget arbeid skal ikke tas med.

f. Annet varelager for salg

Salgsprodukter verdsettes til ca. 40 prosent av netto salgsverdi.

Planter på friland i planteskoler verdsettes til 20 prosent av netto salgsverdi ved engrossalg.

g. Oppdrettsfisk, skjell mv.

På grunn av risikoen for sykdom, skade, svinn etc. settes verdien på oppdrettsfisk og skjell til 65 prosent av tilvirkningsverdien. I tilvirkningsverdien inngår kostnader til innkjøp av yngel/smolt/settefisk, til fôr og til leid arbeidskraft.

Beholdning av blåskjell og lignende stående i sjøen, verdsettes ikke.

### § 3-2 Inntektssatser

#### § 3-2-1 Veiledende produksjonsmengder når pålitelige oppgaver ikke foreligger, jf. ligningsloven § 8-1.

a) Melk per årsgeit	300 kg
b) Ull per voksen sau	3,5 kg
c) Ull per lam	1,5 kg
d) Egg per høne	14 kg
e) Honning per kube	30 kg

#### § 3-2-2 Priser per kilo/liter på produkter uttatt til husholdning og føderåd

a) Poteter	kr	3
b) Melk	kr	4
c) Okse	kr	44
d) Kvige	kr	41
e) Ku	kr	39
f) Kalv	kr	50
g) Lam	kr	49
h) Sau	kr	21
i) Geit/ Kje		
Kje	kr	30
Geit	kr	7
j) Svin		
Slaktegris	kr	23
Purker	kr	15
k) Rein	kr	58
l) Fjørfe	Høner, pris per stk.	kr 4
	Kalkun, per kg	kr 23
	And , per kg	kr 25
	Kylling, per kg	kr 12
m) Ull	kr	35
n) Honning	kr	40
o) Egg	kr	15

#### § 3-2-3 Normer for verdsetting av uttatte naturalier til eget bruk

- Verdien av uttatt melk per husstandsmedlem: kr 640 per år.  
For personer over 70 år reduseres satsen for melk til det halve.
- Verdien av uttatte poteter per husstandsmedlem: kr 210 per år.  
For barn under 10 år og for personer over 70 år reduseres satsen for poteter til det halve.
- Verdien av uttatt fisk per husstandsmedlem: Kr 1 300 per år.  
For barn under 10 år og personer over 70 år reduseres satsen til det halve.
- Verdien av uttatt reinkjøtt settes til kr 2 100 pr. husstandsmedlem.  
For barn under 10 år og personer over 70 reduseres satsen til det halve.

### **§ 3-2-4 Brutto leieverdi av kårbolig på gårdsbruk**

Leieverdiene beregnes etter følgende sjablongverdier:

<u>Bruksareal</u>	<u>Leieverdi</u>
Over 100 m <sup>2</sup>	kr 25 200
60 – 100 m <sup>2</sup>	kr 18 900
Under 60 m <sup>2</sup>	kr 12 600

Bruksareal er det areal i boligen som er innredet til boformål. Det inkluderer kott, ganger, vindfang mv., og innredede rom i kjeller og loft (for eksempel vaskerom, stue, soverom mv.). Det er bare areal innenfor en takhøyde på min. 1,90 m som teller med. Det er uten betydning om bare deler av boligen faktisk benyttes.

Forefinnes ikke bade-/dusjrom eller wc, reduseres verdien med 25 %. Samme reduksjon gjelder dersom avstanden til kommuneadministrasjonen er over 15 km. Oppfylles begge vilkår, er reduksjonen samlet 40 %.

Dersom kårtyter og kårnettaker med boret bor sammen (ikke i hver sin leilighet), anses boligen som "kårbolig", og leieverdien er skattepliktig for kårnettaker. Leieverdien beregnes etter sjablongverdiene, men reduseres med 40%. Kårtyter gis fradrag for 60% av kostnadene knyttet til boligen.

### **§ 3-2-5 Fordel ved nettolikning av egen utnyttet jaktrett**

Når den som disponerer en jaktrett selv har utnyttet denne, skal nettofordelen per felte dyr ved likningen settes lik satsene som er gjengitt nedenfor:

Elg:	
Eldre okse	Kr 6 500
Ungdyr (1½ år) + eldre hunddyr	Kr 5 100
Kalv (½ år)	Kr 2 300
Reinsdyr (voksen)	Kr 1 350
Hjort (voksen)	Kr 2 500

### **§ 3-2-6 Verdi av uttatt brensel fra egen skog**

Uttak av ved til privat bruk og kårtytelse, fra skog som er eller inngår i egen virksomhet, inntektsføres med kr 400 per løs m<sup>3</sup>. (Kr 1350 per favn)

Dersom uttaket består av energivirke i form av flis, settes inntekten til kr 150 per løs m<sup>3</sup>.

### **§ 3-2-7 Verdien av stallplass og uttatt grovfôr til hester som nyttes utenom jord- og skogbruksnæringen**

Verdien av stallplass og uttatt fôr til hester som nyttes i travsport eller på annen måte utenom jord- og skogbruksnæringen, settes til kr 15 000 for voksne trav- og galopphester. For hobbyhester utenom trav- og galoppssport, settes uttaket til kr 10 500 og for ponnyer til kr 6 700. Satsene reduseres skjønnsmessig for fôll og unghester.

### **§ 3-2-8 Definisjon av "tre normalårsverk" i Finansdepartementets forskrift til skatteloven § 10-42-3 "Om overføring av skjerming mellom virksomheter"**

Tre normalårsverk jf. § 10-42-3 a utgjør i den sammenheng 750 dagsverk eller 5625 arbeidstimer.

## **§ 3-3 Fradragssatser**

### **§ 3-3-1 Kostnader til kost i forbindelse med gårdsturisme, grønn omsorg og forpleining**

Drives gårdsturisme, grønn omsorg eller forpleining som virksomhet, og virksomheten omfatter bespising, kan det, som alternativ til fradrag for dokumenterte kostnader, gis fradrag for kost tilsvarende satsene i § 1-2-17 med et tillegg på 30 prosent.

### **§ 3-3-2 Kostnader til kost mv. for ikke bokføringspliktige lottfiskere**

Ikke bokføringspliktige lottakere som ikke tar del i felles kosthold om bord, gis fradrag for dokumenterte kostnader til kost og (i tillegg) for "småutgifter" (kostnader til telefon, avis o l) med kr 80 per døgn.

For hjemmefiskere (overnatting hjemme) som ikke kan dokumentere kostutgifter, må fradraget fastsettes ved skjønn. Som veiledning for skjønnet kan nyttes en sats på kr 82 per dag.

### **§ 3-3-3 Kostnader ved bruttolikning av egen utnyttet jaktrett**

Kostnader til gevær, ammunisjon, mv. kan maksimalt føres til fradrag med kr 2 400.

### **§ 3-3-4 Fradrag for førkostnader til gjeterhund i sau- og reindriftsnæring**

Hvis høyere kostnader ikke kan dokumenteres med bilag, kan det alternativt nyttes et samlet fradrag for kostnader til før på kr 2.000,- for hver næringsdrivende (ved deling av næringsinntekt mellom ektefeller anses ektefellene i denne sammenheng som én næringsdrivende).

For lønnet gjeters hundehold inngår kostnadene i minstefradraget.

### **§ 3-3-5 Fradrag for merkostnader til kost i reindriftsnæring**

Hvis høyere kostnader ikke kan dokumenteres med bilag, vil reieneiere som må overnatte utenfor sin bolig eller sekundærbolig, innrømmes fradrag for merkostnader til kost etter en sats tilsvarende satsen for kostbesparelse i hjemmet. Satsen er kr 80,- per døgn.

Det må godtgjøres at oppholdet har vært nødvendig i forbindelse med reindriften.

## Vedlegg 1

Skattedirektoratets satser for skattefri kostgodtgjørelse på tjenestereiser i utlandet med virkning for inntektsåret 2013

Verdensdel/Land /By	Kostsatser for 2013
---------------------	---------------------

**Afrika:**

Algerie	780
Angola	950
Benin	400
Botswana	400
Burundi	450
Egypt	620
Elfenbenskysten	650
Eritrea	700
Etiopia	400
Ghana	450
Kamerun	560
Kenya	550
Lesotho	300
Madagaskar	300
Malawi	300
Marokko	850
Mauritius	450
Mocambique	550
Namibia	350
Nigeria	650
Seychellene	500
Sudan	800
Swaziland	350
Sør-Afrika	500
Sør-Sudan	440
Tanzania	450
Togo	430
Zambia	560
Zimbabwe	400
Øvrige områder	500

Amerika:	Kostsatser i 2013
----------	-------------------

Argentina	870
-----------	-----

Bahamas	700
Barbados	720
Bolivia	250
Brasil	620
Rio de Janeiro	920
Canada	900
Chile	700
Colombia	660
Costa Rica	500
Cuba	500
El Salvador	400
Guatemala	480
Guyana	390
Honduras	400
Jamaica	400
Mexico	800
Nicaragua	460
Panama	430
Paraguay	310
Peru	630
Puerto Rico	380
Surinam	490
Uruguay	610
USA	600
New York by	950
Washington D.C	1 400
Venezuela	1 000
Øvrige områder	650

<b>Asia:</b>	<b>Kostsatser i 2013</b>
Afganistan	500
Armenia	450
Azerbajjan	780
Bahrain	700
Bangladesh	600
Brunei Darussalam	370
Fillipinene	700
Forente Arabiske Emirater	750
Georgia	650
India	500

Indonesia	550
Iran	550
Israel	900
Japan	900
Jemen	470
Jordan	850
Kambodsja	800
Kasakhstan	670
Kina	730
Hong Kong	700
Shanghai	900
Kuwait	550
Laos	500
Libanon	870
Malaysia	1 000
Maldivene	600
Myanmar (Burma)	820
Nord-Korea	450
Oman	650
Pakistan	400
Palestina	800
Qatar	650
Saudi-Arabia	900
Singapore	1 050
Sri Lanka	570
Sør-Korea	650
Seoul	1 050
Taiwan	750
Thailand	800
Tyrkia	650
Istanbul	650
Uzbekistan	450
Vietnam	600
Øst-Timor	450
Øvrige områder	700

**Australia/Oceania: Kostsatser i 2013**

Australia	900
Fiji	400
New Zealand (Auckland)	700

Papua - New Guinea	560
Øvrige områder	650

**Kostsatser i  
2013**

**Europa:**

Albania	560
Belgia	800
Bosnia-Hercegovina	450
Bulgaria	400
Danmark	700
København	800
Estland	500
Finland	700
Frankrike	730
Paris	850
Hellas	550
Hviterussland	400
Irland	650
Island	670
Italia	900
Kosovo	350
Kroatia	800
Kypros	660
Latvia	490
Liechtenstein	1 200
Litauen	400
Luxembourg	700
Makedonia	600
Malta	720
Moldova	650
Monaco	1 000
Montenegro	500
Nederland	650
Polen	450
Portugal	850
Romania	650
Russland	620
Moskva	1 150
St.Petersburg	1 150
Serbia	550
Slovakia	700
Slovenia	500



Spania	800
Storbritannia	650
London	900
Sveits	980
Genève	800
Zürich	1 100
Sverige	630
Tsjekkiske republikk	550
Tyskland	600
Berlin	850
Ukraina	550
Ungarn	550
Østerrike	800
Wien	950

For følgende områder/land i Europa gjelder disse satser:

Andorra: som for Spania

Azorene: som for Portugal

Færøyene: som for Danmark

Gibraltar: som for Storbritannia

Grønland: som for Danmark

Guernsey (inkl. Alderney og Sark): som for Storbritannia

Jersey: som for Storbritannia

Kanariøyene: som for Spania

Madeira: som for Portugal

Man: som for Storbritannia

Nord-Irland: som for Storbritannia

San Marino: som for Italia

Vatikanstaten: som for Italia

Åland: som for Finland

## Vedlegg 2

### Div. satser

Skattedirektoratets satser for skattefri utgiftsgodtgjørelse på tjenestereise innenlands, gjeldende for 2013:

Kostgodtgjørelse for dagsreiser på minst 15 km:

For reiser inntil 5 timer:	(legitimert)	kr 175,-
For reiser fra og med 5 timer inntil 9 timer:		kr 195,-
For reiser fra og med 9 timer inntil 12 timer:	-	kr 300,-
For reiser over 12 timer:		kr 495,-

Kostgodtgjørelse ved overnatting på hotell ved reiser 12 timer eller mer: kr 670,-

Utgiftsgodtgjørelse ved bruk av egen bil for 2013:

For inntil 10 000 km i kalenderåret: , kr 4,05 per km

Over 10 000 km i kalenderåret: kr 3,40 per km

For arbeidstakere med arbeidssted i Tromsø: kr. 0,10 per km i tillegg til satsene over.

For kjøring på skogs- og anleggsveier gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg på kr 1,00 per km

Når det er nødvendig med tilhenger for å bringe med utstyr og materiell som på grunn av sin vekt og beskaffenhet ikke er naturlig å plassere i bagasjerom eller på takgrind, gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg på kr 0,85 per km

Når det i bilen tas med arbeidstakere på oppdrag, gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg per arbeidstaker på kr 1,00 per km

Satser for kilometergodtgjørelse ved bruk av andre egne framkomstmidler gjeldende for 2013:

Motorsykkkel over 125 ccm: kr 2,90 per km

Moped og motorsykkkel opp til og med 125 ccm: kr 1,60 per km

Snøscooter og ATV kr 7,50 per km

Båt med motor fra og med 50 hk: kr 7,30 per km

Båt med motor inntil 50 hk: kr 4,00 per km

El-bil kr 4,20 per km

Andre framkomstmidler: kr 1,75 per km